

Anglia odłączyła
Polska się włączyła

12

Nie mordujcie niewinnych Polaków

6 ROK W OBRAZACH

ECHA POLSKIE

12 Spór o życie.
Pacjent szczególnej troski rządu

WYDARZENIA

14 Hałas w Białym Domu.
Pracowity tydzień Bidena

O TYM MÓWI ŚWIAT

- 16 Zaraza nad Tamizą.
Mimo szczepień
- 20 Znowu Chiny? Kolejne ognisko choroby
- 22 Zdrów jak Fin.
Jak oni to robią?
- 24 Obietnice BioNTechu.
Po covidzie wezmą się za raka

Gangster elegant
Skroił Gucciego

28

PROFILE

26 O nich się mówi:
Bobi Wine
Paula Badosa
Amanda Gorman
Sofia Bekatoru
Marcelo Rebelo de Sousa

LUDZIE

28 Dapper Dan. Stylista raperów
32 Bojko Borisow.
Premier (nie) musi odejść

REPORTAŻ

34 Podzielona Białoruś.
Pod flagą, ale którą?
38 Wypad na Pad!
Piraci włoskich wód
40 Pucz w Bangi. Afrykańskie trolle i kucharz Putina

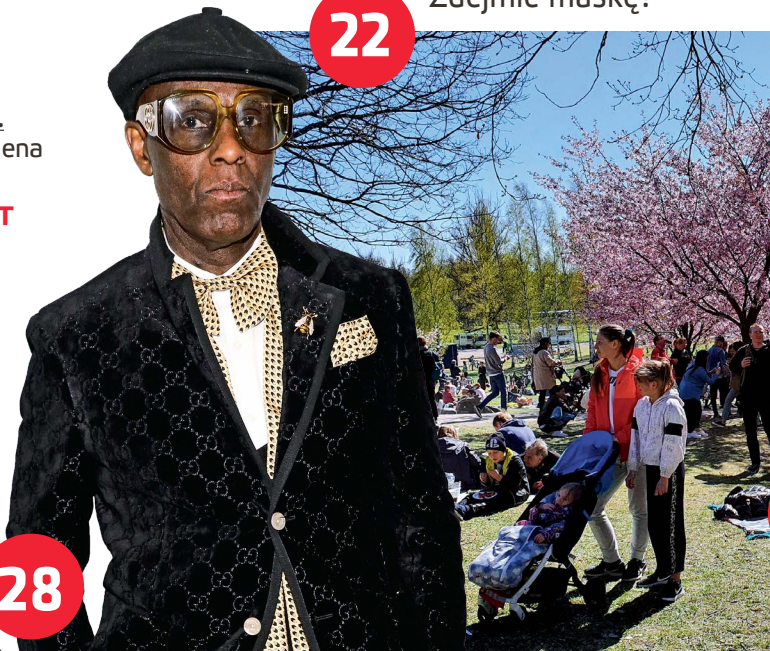

14

I po inauguracji...
A teraz do roboty!

22

Fińska wiosna
Zdejmie maskę?

16

Tu kaszle Londyn!
Lepiej zostać w domu

34

Nie widzicie...
... że was za mało?

40

Błękitne hełmy
Kontra zielone ludziki

Następne
NOWE FORUM
w piątek 12 lutego 2021

42 → **Hodowla lamów**
Przebudzeni u świtu życia

42 **Najmłodszy mnisi.**
Mały Tybet małych Buddów

45 **Recydywa z monasteru.**
Męczennicy po wyrokach

FOTOSTORY

48 **Cola raz!** Na co Trump kładł nacisk

OBYCZAJE

50 **Monarchia bez pary.**
Co robią Harry i Meghan?

50 → **Państwo Sussex na saksach**
Parasol noś przy mediach

54 → **Nareszcie u siebie**
Nawet na Kapitol nie poszli

54 **Coś na kształt raj.**
Miasteczko emerytów

58 **Gambit nowojorski.** Dzięki szachom wyszli na ludzi

ROZMOWA

62 **Gerhard Schröder.** Z Europy najbliżej mu do Rosji

HISTORIA

66 **Mafia zwana Hanzą.**
Kupiec to człowiek honoru

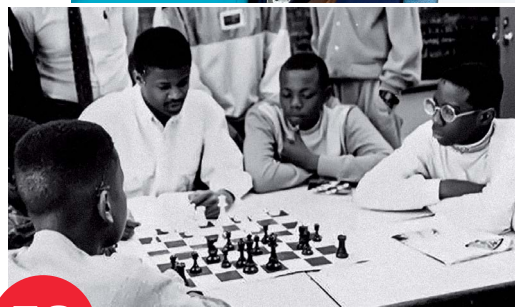
70 **Charles Curtis.** Indianin wiceprezydentem USA

72 **Samoloty jak potwory.**
Włoch dał skrzydła Sowietom

KOMPAS

76 **W szampańskim nastroju.**
Kraina katedr i bąbelków

80 **MIKROFORUM**

58 → **Szkoła życia**
Który grał znaczonymi?

70 → **I ty zostaniesz...**
... wiceprezydentem

62 → **Nowa koalicja**
Autorzy i czytelniczka

76 → **Wzgórza, łąki, rzeki...**
O wojnach też pamiętają

O tych krajach piszemy:

BIŁGORUŚ (s. 34) **BULGARIA** (s. 32) **CHINY** (s. 20, 42) **FINLANDIA** (s. 22) **FRANCJA** (s. 40, 66, 76)
INDIE (s. 42) **NEPAL** (s. 42) **NIEMCY** (s. 24, 62, 66) **POLSKA** (s. 12, 62) **REPUBLIKA**
ŚRODKOWOAFRYKAŃSKA (s. 40) **ROSJA** (s. 14, 40, 45, 62, 72) **USA** (s. 14, 28, 50, 54, 58, 62, 70)
WIELKA BRYTANIA (s. 12, 16, 50) **WŁOCHY** (s. 38, 72)

Poszerzamy horyzonty

TWOJE pismo o NAUCE
DRONY NA WOJNIE
PRZYDATNA SLINA
ATAKAMA – PUSTYNIA TELESKOPÓW

wiedza i życie

LUTY 2021 nr 2 (1034)
CENA 10,99 zł (w tym 8% VAT)

www.wiz.pl
ukazuje się od 1926 roku

POCIĄGI przyszłości

DZIECKO w ciele starca

Kamienie szlachetne W MEDYCYNIE

Pierwsi ludzie W AMERYCE

OPTYMYZM NIE ZAWSZE POPŁACA

PRZYDATNE W SZKOLE **KATASTROFALNE KONSEKWENCJE GRODZENIA ŚWIATA**

ODZONY ŚWIAT

Wielki Mór Chłopi, którzy pomogli w budowaniu niepodległości państwa

ze wytyczał granice i tworzył dy te przybiegają fizyczną nie tylko na ludzi, ale i na pokazuje, że konsekwencje mogą być katastrofalne.

ICKA-GARBOWSKA

RĄŻ z rozwojem przemysłowy wpływ człowieka na środowisko znacznie wzrosł. Rozmowa z naukowcami z Uniwersytetu wrocławskiego i Instytutu Geografii i Gospodarki Przestrzennej wrocławskiego, którzy zwracają uwagę na zwiększający się wpływ człowieka na środowisko. Wskazują na to, że w ostatnich latach obserwujemy coraz więcej ekstremalnych zjawisk pogodowych, które mogą być skutkiem zmiany klimatu. Wskazują również na to, że w ostatnich latach obserwujemy coraz więcej ekstremalnych zjawisk pogodowych, które mogą być skutkiem zmiany klimatu.

PODZIEMNY MÓZG ROŚLIN

Rośliny często posiadają szereg przetransmitowanych substancji, które mogą być dla nas korzystne. Wskazują na to, że w ostatnich latach obserwujemy coraz więcej ekstremalnych zjawisk pogodowych, które mogą być skutkiem zmiany klimatu.

KATARZYNA KORNICKA-GARBOWSKA

RÓŻNE OBLCZA OPTYMYZMU

psychologa

Wielki wpływ na nasze życie ma optywizm. Wskazują na to, że w ostatnich latach obserwujemy coraz więcej ekstremalnych zjawisk pogodowych, które mogą być skutkiem zmiany klimatu.

AGATA CIEGLIK

KAWALEK KOSMOSU NA ZIEMI

Wskazują na to, że w ostatnich latach obserwujemy coraz więcej ekstremalnych zjawisk pogodowych, które mogą być skutkiem zmiany klimatu.

PRZEMEK BERG

KAWALEK KOSMOSU NA ZIEMI

Wskazują na to, że w ostatnich latach obserwujemy coraz więcej ekstremalnych zjawisk pogodowych, które mogą być skutkiem zmiany klimatu.

PRZEMEK BERG

Lutowy numer „Wiedzy i Życia” już w kioskach!
Prenumerata tytułu: sklep.polityka.pl/wiz

ROSJA

Bardzo ostrożnie chodzę po schodach

Nielegalny wiec poparcia w Moskwie dla aresztowanego opozycjonisty Aleksieja Nawalnego. Jak twierdzi monitorująca działania policji grupa OWD-Info, w ponad stu rosyjskich miastach na podobnych zgromadzeniach zatrzymano około 3,7 tys. osób. Za kraty na kilka godzin trafiła m.in. żona Nawalnego, Julia, a jeden z prawników jego fundacji, obywatel Białorusi, został zatrzymany przez policjantów po cywilnemu, skuty kajdankami i z torbą na głowie deportowany za granicę. Sam opozycjonista wysłał z więzienia oświadczenie, że nie planuje targnąć się na własne życie.

Такси

СОРА
67 64

INDIE

Ku chwale ojczyzny

Przyszli policjanci z indyjskiego stanu Tamilnadu wykonują popisy akrobatyczne podczas próby generalnej obchodów Dnia Republiki, czyli rocznicy wejścia w życie konstytucji i pełnego wyzwolenia spod władzy brytyjskiej. Z okazji tego święta w Delhi organizowana jest parada, podczas której od jak najlepszej strony starają się pokazać reprezentanci wszystkich regionów. Oprócz przemarszu kompanii reprezentacyjnych poszczególnych formacji odbywa się też przejazd platform prezentujących atrakcje swoich miast i stanów oraz pokaz umiejętności akrobatycznych motocyklistów z różnych stron kraju.

CHINY

Gra w kotka i myszkę

O czwartej już fali koronawirusa w Hongkongu donosi dziennik „South China Morning Post”. Władze walczą z ogniskami COVID-19, wprowadzając surowe, ale bardzo ograniczone kwarantanny. Odcinają od świata kilka kwartałów miasta na 48 godzin, po czym szybko testują wszystkich mieszkańców. Akcje nazywają „pułapkami”, bo chodzi o to, żeby Hongkończyków wziąć z zaskoczenia. Gdy wiadomość o pierwszej takiej niespodziance przedostała się do mediów na dzień przed planowaną operacją, ludzie zdążyli opuścić swoje domy.

ALBAH CURRY 亞星咖喱
Better Taste Indian & Homeless Home Made Food 正宗印度咖喱 家庭風味 3542 5876

REST AREA

CSD

Polski pacjent

Mężczyzna znalazł się w szpitalu w Plymouth (w południowo-zachodniej Anglii) 6 listopada wskutek zatrzymania akcji serca. Po zawale był w stanie wegetatywnym. Polskie władze żądały, by utrzymywano go przy życiu mimo sprzeciwu żony. 26 stycznia zmarł.

Wola żony

W poniedziałek rano, 25 stycznia, szpital w Plymouth poinformował rodzinę pacjenta, że jego stan mocno się pogorszył. W oświadczeniu napisano: „R.S. został dziś odwieziony przez zespół specjalistów opieki paliatywnej. Jego stan pogorszył się w stosunku do dnia poprzedniego. Pojawiły się coraz dłuższe przerwy w oddychaniu”.

Mężczyzna w średnim wieku, znany jako R.S., zapadł w śpiączkę po zatrzymaniu krążenia, które trwało 45 minut i trwał uszkodzenie mózgu. Pacjent pozostawał podłączony do aparatury podtrzymującej życie, ale jego stan określano jako „wegetatywny”. Pracownicy szpitala byli w stałym, bliskim kontakcie z żoną mężczyzny, z którą pozostawał w związku od siedemnastu lat. Od dziesięciu lat razem mieszkali w Plymouth, gdzie wychowywali dzieci. Kobieta jasno oświadczyła lekarzom, że jest przekonana, iż „mąż nie chciałby żyć, znajdując się w takim stanie”.

W grudniu zapadła decyzja o zaprzestaniu leczenia, na co żona mężczyzny wyraziła zgodę. Ona i jego dzieci, a także lekarze ze szpitala zwrócili się do sądu o pozwolenie na odłączenie systemu podtrzymującego życie, by pacjent mógł spokojnie umrzeć, otrzymując wcześniej opiekę paliatywną.

Tymczasem polskie władze do ostatniej chwili próbowały zmienić decyzję rodziny oraz sądu i sprowadzić mężczyznę do Polski. Jeszcze dwa dni przed śmiercią wiceminister sprawiedliwości Marcin Warchoł poprosił szpital o pozwolenie na powrót Polaka do kraju. Skontaktował się także z brytyjskim lordem kanclerzem (ministrem sprawiedliwości – przyp. FORUM) i prosił, by pozwolono mu przetransportować mężczyznę do kliniki Budzik w Olsztynie, która zajmuje się opieką nad osobami w śpiączce. Zaaapelował także do brytyjskiego ministra zdrowia, by polski pacjent został ponownie podłączony do aparatury podtrzymującej życie.

Wola matki i siostry

Wcześniej mieszkające w Polsce matka i siostra pacjenta zwróciły się do brytyjskiego sądu o podtrzymanie życia, argumentując, że stan mężczyzny się poprawił, i przed-

Polak w stanie wegetatywnym zmarł w szpitalu w Plymouth. Odłączenie go od aparatury podtrzymującej życie wywołało kontrowersje.

stawiły film wideo, nagrany telefonem komórkowym, na którym widać, jak pacjent mruga, kiedy kobiety znajdują się w jego sali. Sąd odrzucił jednak ten dowód, a także ich argumenty, i uznał, że w najlepszym interesie mężczyzny jest opieka paliatywna po odłączeniu aparatury. W tej sytuacji matka i siostra poprosiły o interwencję polski rząd oraz wniosły skargę do Europejskiego Try-

bunału Praw Człowieka w Strasburgu. Trybunał jednak odrzucił ich wnioski.

Chociaż aparatura była już dwukrotnie odłączana, R.S. nadal żył, a w jego sprawie toczyła się batalia sądowa, dyplomatyczna i medialna. Polskie prawnicze media, a także politycy związani z obozem władzy mówili o „zbrodniczym systemie brytyjskim”. Polski rząd chwycił się nawet tak nieoczekiwanych rozwiązań, jak wystawienie dla mężczy-

Władze w Warszawie do ostatniej chwili próbowały zmienić decyzję rodziny i sądu

zny paszportu dyplomatycznego, by zmusić Brytyjczyków do wydania pacjenta i zgody na transport do Polski. Gdyby brytyjskie władze go uznały, sprawa trafiłaby pod polską jurysdykcję, co miało być krokiem na drodze do sprowadzenia pacjenta do Polski.

Jednak szpital uniwersytecki w Plymouth napisał w oświadczeniu, że w każdym przypadku dba o najlepszy interes pacjentów i współpracuje przede wszystkim z rodzinami, by się dowiedzieć, jaka może być wola człowieka, z którym nie ma kontaktu. Bierze także pod uwagę decyzje sądu. A ten orzekł – jak przypomnieli lekarze z Plymouth – że dalsze leczenie nie jest w interesie mężczyzny i powinien on zostać poddany opiece paliatywnej. Decyzję tę dwukrotnie podtrzymywał sąd apelacyjny.

Sąd uznał również, że transport mężczyzny do Polski nie leży w jego interesie. W uzasadnieniu sędzia Cohen napisał: „Nie mam wątpliwości, że stan R.S. się nie poprawia i nie ma żadnych podstaw do zmiany decyzji. Dalsze sztuczne utrzymywanie go przy życiu nie leży w jego najlepszym interesie”.

Katolicki biskup Plymouth Mark O’Toole wyraził swój głęboki smutek z powodu śmierci R.S., którego najbliższa rodzina mieszka w tym mieście. – Moje myśli i modlitwy są z jego żoną, dziećmi, matką, siostrami i siostrzenicą oraz z tymi wszystkimi, którzy go kochali – powiedział. Zapewnił też, że duchowni z Plymouth będą służyć wsparciem jego rodzinie.

EWAN JONES © GUARDIAN NEWS & MEDIA

► **KRUCJATA RODZIN** protestowała przed ambasadą brytyjską w Warszawie (25 stycznia br.).

**Nie
mordujcie
niewinnych
Polaków**